

DEBRECEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

...hurut bajba szenvedvén, dacára az
... képes lábaimon állni. — Ekör végre,
... leuzzenemnek szántam magamat, meg
... után utasítás szerint használék. Nyolcz
... maazknak az elfogyasztása után egész
... ismer, nem gyöknek eléggé csodálkozni
... kötelességemnek tartom önnek kitűnő
... ezni fogok azt minden hasonló bajok
... nesemmi kifogásom, ha ezen sorai
... ele bocsátja. Miután pedig ezen dr.
... óhajtom birni, ezekből felkerem után-
... tan teljes mély tisztelettel
J. W. cs. kir. főhadnagy
... tábor tüzérezredben, Nagy-Szebenben.

... annak következményei ellen.
... előzetesen alapszik, mert a jó
... etele. Az emezsies szabályozás, a
... alkateszek eltávolítására a leg-
... ismeretes s közkezdelt
... isbzsam.
... gyűvekből a legnagyobb gondal ké-
... mindenemü emésztes bántalmaknál,
... és, emelgés, has- és gomorikájás, a
... sodás, a vértörölés, aranyeres bän-
... emésztes zavark következtében) az
... egészséges vért hoz létre, s a beteg
... kitűnő hatásnál fogva tehát ez már
... vált s általános elterjedésnek örvend.
... eggel 1 frt.
... beakintás végett. Bérmentett megke-

... B. gyógszertároló Prágában,
... és csás egyserien elterjedésüket kért-
... mot, akarmilyen hatásnékülü keverék
... ban: Fragner B. gyógszertároló
... sarkan 215. sz. s az alább felsorolt
... gyógsz., Budapest: Török J.
... szovics. Eger, N.-Beckerek,
... szarmk. K. Szeben, Komárom,
... M. Óvár, Pozsony, Retság,
... T. Ujlak, N. Szombat, S. A. Uj-

... kenöcs,
... agyának gyógyítására.
... edes és keményedésétől, a gyer-
... asoknál és pokolvarnál; Kóromm-
... mirigydagadatoknál, szalonadag-
... uskáló-lábból a láb, terd, kéz,
... káplott láb- és trükzenre; fel-
... aló okozott dagadatoknál; régi, vagy
... újabban gyuladásnál, seb-
... egrovidebb idő alatt gyógyíttatik, a
... egrovidebb idő alatt fájdalom nélkül

Ó KOSZT KAPHATÓ.

... van utcán a Pásti
... 569-ik számú háznál
... óran koszt kap-
... először: huslevés és
... felkapható huszon-
... krajczárett: másod-
... sz ebédet negyven-
... rert.

ED JÁNOS,

... sebész, és szülész.
... anáson mint városi
... évi sikeres műkö-
... most városunkba
... kását. Hosszas gyá-
... asztaltságánál fogva
... os helyzetben van,
... dennemü beteg-
... mek betegségeket is
... g és alaposan gyó-
... elettel ajánlja or-
... ését a nagyérdemü
... k. Lakása Széche-
... 513. sz. özv. Men-
... ban. Rendel na-
... ótt 8-9. délután
... őzt. — Szegények-
... k ül rendel d. e.

Előzetesi árak:
Helyben és postán küldve
Egy évre 10 ft — kr,
Fél évre 5 — —
Negyed évre 2 — 50 —
Egyes szám 5 kr.
A lap azellmi részét illető minden
külső részletet, Veszely-
hás földszint, a szerkesztőségbe
bérmentve küldendő.
Előfizetheti helyben,
TELEGDI K. LAJOS és társ.
CSÁTHY KÁROLY könyv-
kereskedésben és a kiadóhiva-
latban KUTASI IMRE könyv-
nyomdájában a postahivatalok
úján.

Hirdetési díj:
Nagy hasábon heti sorát 5 kr.
Nagyobb terjedelmű s többszöri
hirdetések alkú szerint a leg-
olcsóbb árért védmények fol.
Bélyegdíj minden külön bejel-
tásért 30 kr.
„Nyilv.”-ben megjelenő küle-
meny minden pttit sora 20 kr.
Hirdetési felvételnek a kiadó
hivatalban, KUTASI I. könyv-
nyomdájában, valamint ZICHÉR-
MAN H. könyv. iródszámban is.
Név nélkül vagy bérmentelennél
beküldött kéziratok nem vétel-
nek figyelembe.
Kéziratok vissza nem
adatok.

A pártokhoz.

Mint a hogy ünnepnapokon, vagy a ház nagy napjain már hetekkel előre folyik az előkészület — úgy vetik előre árnyukat a jövő 1884. évben már bekövetkező képviselő-választások. Árnyukat vetik előre, mert ezekben az előkészületekben vajmi kevés fényességet, vajmi kevés oly intézkedést látunk, a mely ne vonulna meg inkább egy kis jótékony árnyékban, vagy a mely valami nagyon keresné a fényt, a világosságot.

Aligha csalódunk, a midőn a kormány legújabb cselekményeit ama választási színpadon megnyitja, melyben a választási árnyékot tartjuk. A többé-kevésbé népszerű s a kormány eddigi épületbontó működéséhez arányitva — haladáshoz hasonló törvényjavaslatok kerülnek szőnyegre; ilyenekkel szolgált a honvédelmi miniszter. A miniszterelnök miniszter liberális beszédek tart az ország biborosai ellen s édesdeden mosolyog a református egyház felé is. Miután pedig valamire való nőtnak elől van a csöndesebb része, hátul a hangosabbja, ilyen esztanónak az ülészak végére van fen tartva a polgári házasság egy korcs-szülőtte; a zsidók és keresztények közötti házasságról s a regale-megváltásról szóló törvényjavaslat.

Hát hiszen jobb ez a semminél, csak az a szomorú, hogy illetéktelen minden vívmány, minden haladás egy-egy aduttá, az ellenzék ellenében kijátszott tromfá válik, a házart-játékos kormány kezében. Nem tudjuk, ki is tudná előre, mi lesz a közeledő választások eredménye? Mindenki reményli a legjobbbat s a pártok jogosan cselekszik, ha élnék törvényes eszközeik gyakorlatával s a törvényes határidő megérkezével igyekeztek az adóhátalékos híveket a polgári kötelességekkel járó kötelességek teljesítésére ösztönözni s igyekeznek ellenőrizni a választási névjegyzék összeállítását. Azt is jól teszik, ha közlönyeikben, gyűléseikben folyvást hangoztatják a párt zászlajára írott jelszókát s rámutatnak az ellenpárt nyílt vagy rejtejt ellenmüködéseire.

Ez helyesen van — úgy volt mindenkor és úgy van mindenütt Csak a a szomorú, hogy a bekövetkező választási tusának elkeseredett és gyűlöletes voltától már most feltehetünk annyira, hogy a békés honpolgár már is félve gondol azon átkozott, gyökerestől felforgatót időszakra, mely a választásokat közvetlenül megelőzi és közvetlenül követi. Ez ellen kell tennünk — s ezen szerencsétlen, jót egy oldalra sem termő, nemzeti betegségé fajult választási-láz orvoslására, minden a kedélyek fellazítását célzó lépés megállítására szólítjuk mi fel a pártokat.

A kormánypárt azt hangoztatja ellenünkben — ösmérjük el az ő hazafiságának meggyőződésének alapuló, mely és őszinte voltát. Azt kívánja tőlünk, fojtsuk el, ha honfui aggodalmunk keserűbben, érdekesebben nyilvánul, bármi nehezen esik. Jól van — készen vagyunk a fegyverszünetre; perczig sem feledjük el azt a hófőhő bárányt, mely Debreczen városában emésztesen ott fogadja a városháza látogatóját. Szép állat az nagyon, bár egyben már is különbözik fajától: valamivel ravaszabb lesz a többinél.

Es viszont kívánjuk az ellenpárttól: Ne lássuk a polgárok alkotmányos jogának gyakorlatába vegyülni a hatalom kezét. Ne értezzük magunkat kizárva, hogy ne mondjuk — kijátszva s nyújtassék mód nekünk is a választást megelőző, választás alatt folyó törvényes intézkedések ellenőrzésére. Ne lássuk az ellenpártot pénz, hatalom és mindennemü kedvezmények által támogatva. Ne olvassuk közlönyeiben legszentebb eszméink, nemzeti hitvallásunk kijunyolását. Legyen az egész alkotmányos

aktus csakis elvek harezsa, az eredmény csakis elvek győzelmé.

Ezt kívánhatjuk egymástól kölcsönösen s csak is ezen kölcsönös közeledés, kölcsönösen gyakorolt méltanyosság és engedékeny hangulat beálltával tekinthetünk örömmel a választások elé, máskülönbön sok válságos pillanatban kipróbált testvéri egyetértés, a régebben minden eltérő nézet dacára is háborítlan békesség s a közélet nyilvános szereplés vonzereje . . . végképen megszűnik.

— Országgyűlés. A képviselőház tegnap mindenekelőtt a Ludovika-akadémia-ára vonatkozó javaslat részletes tárgyalását folytatta; és pedig a függőben maradt 2. §-nal mélyhez L. K. Géza adott be módosítványt. Csiky Kálmán előadó, majd Mocsary Lajos és Tiszta Kálmán miniszterelnök felszólalásai után, elfogadatot változatlanul és a módosítvány mellőzésével. Végül meg a 6. §-nál nyújtott be Ernuoszt Kelemen módosítványt. A miniszterelnök a módosítvány irányával egyetért ugyan, de irályi tekintetben új módosítványt terjesztette. Ernuoszt visszavonván saját módosítványát, a §-a miniszterelnök módosítványára szerint fogadtatott el. Most Hegedüs Sándor indokoló és bevezető beszéde mellett, a vágólyvi vasutvonallal cseréltékéről és a budapesti-újnyonyi vasut, valamint az azzal összefüggő építkezések költségeinek fedezéséről szóló javaslat került tárgyalásra. Az általános vitában részt vettek még Apponyi, Lukó, Steinacker és Kemény miniszter, mire a javaslat részleteiben is elfogadtatott. Ezután a főrendiházban a középiskolai javaslatra nézve tett módosítványai tárgyalattak. Szathmáry György előadó rövid felszólalása után az ellenzék részéről megkísérelt módosítványok mellőzésével, a főrendi módosítók változatlanul elfogadtattak. Végül Gondos Benedek terjesztte elő a ház deklarációja a postai takarékpénztárak és a népbankok iránt. Ezzel az ülés véget ért.

— Belföldi hírek. Szógyény László kamarásnak és külügyminiszter első osztály-főnöknek, valóságos belső titkos tanácsossá való kinevezésétől ma közli a hivatalos lap. — Szalay Imre országgyűlési képviselő a függetlenségi kör elnökéhez intézett levelben tudatja, hogy kilép a körből. — Sajtóper indítottak a „Füg.” ellen egy „A nyomozás és a rendőrség” című közlemény miatt, mely elap 101-ik számában jelent meg.

— Külföldi hírek. Diplomaciai körökben úgy vélekednek, hogy valószínűleg Waddington fog Bécsbe kinevezettni nagykorvetül. — A német kormányynak a fa behozatali vámjára vonatkozó törvényjavaslatát a birodalmi tanács, 177 szavattal 150 ellenében, elvetette. — A Libanon-kérdés a hatalmak beleegyezésével elintéztetett. Mint-hogy a szultán ellenvetést tilt Danis effendinek libanoni kormányzóvá való kinevezése ellen, Vasa effendit jelölték ki erre az állásra és ebbe valamennyi hatalom beleegyezett. A német trónörökös holnap Veronán át Németországba utazik, neje pedig csörtlőkön Florenczba megy. — A hatalmak képviselői aláírták a Wassa effendinek Libanon kormányzójává történt kinevezésére vonatkozó jegyzőkönyvet. — Schlozer a porosz kormányok az egyházi kérdésre vonatkozó jegyzékét átnyújtotta a Vatikánnak. — A bolgár fejedelem tegnap Csetinsbe érkezett, egy napot itt tölt és holnap ismét elutazik. Miklós fejedelem és a lakosság meleg fogadtatásban részesítették Sándor fejedelemet

— Az ország függetlenségi párt kedden tartott értekezletén tárgyalta a buda-szónyi vasut kiépítéséről szóló törvényjavaslatot, mely Helffy felvilágosítás után általánosságban elfogadtatott, ellenben a telepítvényéről szóló törvényjavaslatat hosszas tanácskozás után sem fogadtatott el. A közéleti törvényjavaslatra vonatkozó főrendi módosítások több rendbeli észrevételekre adtak alkalmat, melyekre nézve a képviselőházban ez értelemben fog a párt részről felszólalás történni.

A Ludovika akadémia még ez évben fog átalakítottatni azon intézkedések értelmében, melyeket a képviselőház által letárgyalat törvényjavaslat tartalmaz. A honvédelmi miniszter már megteit minden intézkedést és mihelyt az említett javaslat törvényre lesz, ő felsége elé fogja terjeszteni jóváhagyás végett az átalakított intézet új szabályzatát és tanterveit. A volt egyenes önkénytesekre vonatkozó törvényjavaslat által érdekelt tartalékosok, akiknek jegyzéke természetesen már össze van

állítva, a törvény szentesítése után azonnal értesítettni fognak arról, hogy áttették a honvédséghez. Azok, akik közülök még nem lettek tartaléktiszti vizsgát, felfognak hivatali, nyilatkozatnak, hogy szándékoznak-e letenni a szabadságot állományu tisztekre nézve előirt vizsgát.

— Varsóban Apuchtin kitüntetése által teremtett helyzet folyton kényes. Az egyetemi tanulók közt nagy izgatottság uralkodik és az izgatottságot oly elemek szítják és táplálják, a melyek az orosz egyetemeken előfordult hasonló mozgalmakat szívesen látták. A józan emberek egész befolyásukat fölhasználták eddig, hogy legközebb új helytartót fog kapni Lengyelország. Albedynski gróf, betegeskedése következtében és a legutóbbi események miatt elkedvetlenedve rövid időn furdóbe megy és már most is emlegetik, hogy az erélyességéről híres Gurko tábornok lesz utódja.

— Ügyvédek kerestetnek. A hivatalos lap mai számában az igazságügyminiszter következő hirdetménye jelent meg: A megszállott tartományokban (Bosznia és Hercegovina) az ő császári és apostoli királyi felségének folyó évi április hó 14-én kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben jóváhagyott polgári törvénykezési rendtartás és ügyvédi rendtartás folyó évi szeptember hó 1-vel fog hatályba lépni; mért is az ott rendelkezett ügyvédi állomásokra pályázat nyitattik. Szerajevóban négy, Travnik, Mostar, Bihac és Dolni-Tuzla kerületi városokban pedig két-két ügyvédi állomás fog betöltetni. Az ügyvédek a fentebbi állomásokra, a főtörvényesek és a tartományi kormány meghallgatása után, a közös cs. kir. miniszterium nevezé ki. Ügyvédé csak az a megtehetetik ki, a ki: a) boszniai vagy hercegovinai honos avagy osztrák vagy magyar állampolgár; b) önjogossal; c) bizalomra méltó; d) a megszállott tartományokban hatályba léptető ügyvédi rendtartásban előirt ügyvédi vizsgát letette, avagy az osztrák-magyar birodalomban ügyvédi vizsgát tett. — A kellő felszerelt pályázati kérvények a Szerajevóban székelő országos kormányhoz közvetlenül küldendők be.

— Az angol eskü-bill. Londonból írják máj. 5-ki kelettel: A kormányt állítólag nem nagyon lepte meg az eskü-bill elvetése. Ha kis többséggel fogadtatott volna el az előterjesztés, meglehetősen zavarba ejti vala a kormányt, elvetése azonban elhárított minden nehézséget. Bradlaugh, ugy látszik tiszteletben akarja tartani az alsóház tegnap határozatát s nem tesz oly újabb lépést, mely a házall összetűközésbe hozatná. Joga van megjelenni a házban de nem vehet részt a vitákban s a szavazásokban. Különböben csaknem minden kiváltságot élvező a parlamenti tagok. Állítólag beéri azzal, hogy az országban agitációt kezd a parlamenti eskü eltörlése érdekében.

— A „Debr. Ellenőr”-nek. Budapestben történt, hogy Brankovics György ural, a „Budapest” f. szerkesztőjével dolgoztunk együtt, a midőn benyit a szobába egy kopott, rongyos suhanc, a ki sirva adja elő, hogy ő a budapesti ref. gimnázium tanulója — két nap óta nem evett s háziasszonya tankönyveit letartóztatva — őt magát kitétte a szállásáról. E sorok írója, ki még most sem elég praktikus az ily fajta éhezők felismerésében — zsebébe nyult s igen csekély készpénzt — vigasztaló szavak kíséretében — átadta az illetőnek, a ki az összeget — nehány közönső szó kíséretében — zsebre is tette. Brankovics ur már tapasztaltabb ember s elkerlte ama kegyetlen háziasszony lakcímét — ajánkozván, hogy a jogtalanul lefoglat tankönyveket . . . visszaszerelje. Félóra mulva azonban ujra benyit az éhező ifju s arra kéri Brankovicsot, hogy a dolgobba ne avatkozzék. Akkor már ott járt Hevesi József ur is, a ki a kérdéses egyent ösmerve, megmagyarázta, hogy annak az éhezés tulajdon képen szokott s nem épen meddő foglalkozása. — Több év telt el azóta s a reményteljes ifju mint a „Képes Cs. Lapok” munkatársa kezdé debut-jét, honnét elcsapatott; mért, arra nézve Mehner kiadó és Komocsy Lajos szerkesztő urak szolgálnak felvilágosítással, a mint Komocsy ur azt tőlünk kérdészkösdünk alkalmával — nem is tagadta meg. — A reményteljes ifju nemsokára Kutasi Imre helybeli könyvnyomdájában jelent meg egy általa szerkesztett utlevéllel s ismét az „éhező” szerepét ölté magára s ezáltal nem alaplatlanul; Kutasi ur által természetesen el is látatott. — Így lett szerencsénk a fiatal urat megösmerni, mint akkor már a „Debr. Ell.” belmunkatársát, de még mindig tehetséges ifju éhezött. És akkor az, a ki sorokat írja, hosszú ideig örömet látta el a képességekkel bíró, de

laktalan s napok óta nem táplálkozó s ezért százalomra méltó fut — s írott dolgozatait ezenkívül szerényen díjazta is, mert — a mint maga előadta — 20 forintból élni képtelen s a „Debr. Ell.”-től akkor többet csakugyan nem kapott, pedig a szerkesztőségnek szerintünk is egyetlen journalistai képességgel bíró tagja. — Történt azután, hogy a tehetséges éhező csodadolgokat kezdett művelni e szakban; így a többi közt kóntokat a „Bika” kávéházban és sorok írójának nevére, míg végre — Kutasi Imre, és dr. Ozori István urak és saját magának hallattára — a főpinczérnél a további mű-éhezés ily istápolása betitkolt. Ha jól emlékszünk ezt, vagy a helyőnen működött színtársulat egy tagjának társaságában történt nyilatkozatok egyikét, vagy tudja Isten mit vett a fiatal ur oly rossznevűen, — hogy e sorok írójának valóságos desperátus levelet irt, a mire — miut régi inpraktikus ember az ily fajta éhezőkkel szemben — e sorok írója felelt is hangulát, a miben eljárását emlitett jó kedély valgulatával mentette s azt írta, hogy azért ne fossza meg magát a mű-éhezés megszüntetésének a jó alkalmától. Nem gondolta meg természetesen, hogy oly helyre kerül, a hol a denunciació nem újsg s nem gondolta meg, mily beces és kuporgatott okmányt képezhet az ily szennyes kezében. E levél idézetét közli kikapva tegnapi botrányos cikkében — Ennyi az egész história. A ki többet tud mondani e sorok írójáról, ki kora ifjusága óta a publikum előtt él, — az legyen elő, majd megfelel neki kellőképen.

Es a midőn mi, (és ez nekünk szászorsági figyelembe venni!) pusztán politikai s partunk elveit iránt való tiszteletből eredett felszólalásunkért ily lesipuskás módon és orozva megfámadtatunk, mégsem követjük őt erre a piszkos tere, sőt ré hárítjuk a fentebbi sorok felelőséget is, mert idősébb voltával s irodalmi érdemeihez való kérdése dacára nem áttalott maga helyett egy gyermekét tolni előtérbe. Épen azért lehet ő jéres író, de nem lehet gentleman. Az ilyen ember szerzevesebben beszél Damoklész kardjáról, mint más, inkább kezűbe ös, modern fegyverekről. Abban a redakcióban, ha visszaemlékezünk az 1874. hirlapi közlemények által felköltött közrészvételre, ugy találjuk — sok a szegény legény, persze financiaiális értelemben. Ennyit a „Debr. Ell.” példatán tamadására, még pedig — ehhez viszonyitva — mident a programunkban ígért higgadsággal taglalva.

Még egyet! Vértesi ur üzleti viszonyai (mert üzletben rejlik az, a mi ugy fajhat!) azt is megkivánták, hogy lapunktól s elveitől az izr. közönséget elriaszassa, — oly mozgalmakért, melyek a mostani kiadó s mostani szerkesztő alatt a „Debreczen”-ben tért nem foglaltak s ezen kívül talán még kevésbé istápolattak a lag izraelita vallású szerkesztője által! Beszél egy Bary vizsgáló-bírónak küldött leírásról is; e serlegré — tudunkkal — egy párt által, de több függetlenségi s szabadelvű párti egyen által gyűjtés egyaránt eszközöltetett. Semmi közünk hozzá — csupán az izraelita vallású elvtársakat kérjük fel, nyujtsanak ezeknek az uraknak is egy kis hasznocskát. Így talán . . . elcsendesülnék, a mi a publikum izlésére való tekintettel, már végre valahára szükség lenne.

(Levél a szerkesztőhöz.)
Tisztelt szerkesztő ur!
Régóta figyelemmel kísérem a „Debr. Ell.” különösen pedig Vértesi Arnold ur működtetését. Tapasztalataimat a „Debr. Ellenőr” f. évi 90. számában „demoralizáció” cím alatt megjelent közlemény folytán, kötelességemnek tartom tisztelt szerkesztő urral közölni.
Vértesi Arnold urral szemben nagy tévedésben van a közönség. Ő, ha lehetséges még kevesebbet ér, mint hadserége.
Játsza a sértett, és természetleg sérti a „Debreczen” szerkesztőségét, bárkiikből álljon is az. Adja a hót, a végzettségében a levegőben puffogatván, de mint minden gyáva embernek, borsózik a háta az éles kardtól . . . s mőtá nyilvánosan hírlaplilag lett meghazudtoltatásd zsebre rakta, ő sem megy komoly számba.
U. i. Nevetem a hírlapban kérem me közölnie, mert undorodván a hírlapi polemától, attól tartok, hogy ilyesmi következtében . . . porolnék. Vértesi A. urral azonban közölöm, ha kiváncsi volna rá.*
Debreczen, 1883. május 10. — M. —

*) Lapunk zártakor vettük e sorokat, a melyek után a „Debr. Ell.” szerkesztőségéhez . . . többé szavunk nincsen. Szerk.

Könyves Tóth Kálmán.†)

Tagadhatlanok azok a nagy hazafiai érdemek, amelyeket a katolikus papság szerzett sok századon át, főleg a nemzeti kultúra és az irodalom mezején, amit talán leginkább annak lehet köszönni, hogy a katolikus egyház férfiai nem nősülnek s azért élhetnek sokkal könnyebben az ideálisabb, nemesebb, az egész emberiségre kiható czélokban. De csakis talán, mert más felekezetek papjai is, akik pedig nősülnek, szinte versenyezni látszanak a tekintetben a katolikus papsággal, kivált a reform. egyház papjai.

Minden időben számosan vannak, akik kitűnnek, s csendesen, szerény körben működnek a közjóra, mintegy a tradíciók pressiója alatt is. A szép ruhával jön meg a tisztesség, szóták mondani, s valóban ideillő, hogy a parochiákkal jönnek meg a hajlamok, betölteni akarni a derék, munkás elődök nyomait.

Könyves Tóth Kálmán is egyike azoknak, akik még alig vannak férfikoruk délen s már is nagy és hasznos munkálódással teljes mult van a hátuk mögött.

Aból az alkalmából közöljük arcképét, hogy most Debreczen választotta meg papjának, az a Debreczen, melynek mindig kiváló tapintata volt kikeresni maga számára a legjelesebbeket.

Könyves Tóth Kálmán eddig Laczházán volt lelkész, s oly köztiszteltben és szeretetben részesült ott, hogy hívei erővel vissza akarták tartani és sirva bucsuztak el tőle, midőn már nem volt rábírható az ott maradásra. De mint a jó katona, ki utolsó perczig úgy tartja pozícióját, mintha az örökké való lenne — még az utolsó napokban is, mióta Debreczenbe való menetele már bevégzett tény volt, laczházi híveinek dolgában buzgott, szokott bámulatos tevékenységével s minden lehető eszközt mozgásba hozott, — hogy a szerencsétlen Laczháza fölépüljön. Szerencsétlenségükben még jobban ragaszkodott hűveihez. „Ha nem lett volna — ugymond — gyermek-kori vágyam a debreczeni körházi parochiába jutni, hol atyám is működött, most semmi-esetre sem tudnék megválni híveimtől.”

Tóth Kálmán 1837-ben született Debreczenben, ugyanott, ahoval most ért. Abban a szobában találja most magát ismét, ahol gyermekjéteki lefolytak s ahonnan kiindult az életbe. De mekkora utat kellett megtennie, míg oda újra visszatérhetett!

Egy küzdelemmel teljes fél-élet az. De ezek a küzdelem kicsiszolták jellemét, megtisztították gondolkodásmódját, megacélozták elméjét s azoknak köszönheti, hogy ma nem csak a református egyház díszének sorában, de az irodalomban is méltó és nem közönséges hely illeti meg; mint egyházi férfi pedig a szó szoros értelmében páratlan sikereket ért el.

Tóth Kálmán írói foglalkozását felsorolni ugyszólván alig lehet. Nincs lap talán az országban, melynek ne lett volna vagy ne lenne munkatársa. Önálló kötetekben megjelent művei is majdnem egy kis könyvtárt tesznek ki, s elég, ha ezek közül a nevezetesebbeket emlíjük: Smiles munkáinak sikerült átdolgozása (Önsegély, Jellem, Takarékoság, Kötelesség.) „Tündérvilág” cím alatt szép meséket írt. A „Hit templomában” magvas egyházi beszédei jelentek meg összegyűjtve. Az ifjúsági irodalom terén is ott vannak: „Utazás a betűk országában”, és a „Világlatók.”

Azon alkalmából, hogy a derék lelkész és jeles író Debreczen város egyik lelkészévé választotta a „Magyarország s Nagyvilág” közli arcképét s hozzá az életrajzi adatokat.

A »DEBRECZEN« TÁRCZÁJA.

Az örültek orvosa.

(Dr. Paris istől.)

Szerintem az örültek még többet is tehetnek: örültségüket többekre is kiterjeszthetik. Az ékezősölö bolond egész tömeggel oszt-hatja káprázatos bogarait. Például hozhatom fel erre Michel Lujzát. Paris ostroma alatt egy szegény becületlen háborodott ember, Jean nevű, eljárt a klubokba, hóna alatt egy csövet, egy egyszerű kályha-csövet hurcolva.

Polgárok! — ugymond — sok éjjeli virrasztás után feltaláltam a módot, mely szerint Parisban az ostromzárt meg lehet szüntetni!

Mosolyogtak, tapsoltak neki, de hallgattak reá és Jean polgártárs felmutatván a kályha-csövet, így kezdé: — Lám, ez a módja, ni! — nagyon egyszerű...

De e perczen mennydörgésszerű hang támadt s őrvöngve rohantak a kályhacsöves emberre. — Egy szót se tovább! Ne beszélj! Titkodat őrizd meg magadnak! Még a torkodra forrhatna! Kémekek ólálkodnak köröskörül!

Beh nagy nyomorúság! Teljes meggyőződéssel kiabáltak, ordítottak mind! Fétek, hogy a poroszoknak elárulja majd valaki Jean polgártárs kályhacsövének a csálhatatlan titkát! Az ostromzárt hős rögeszméje elragadt az egész tömegre. Ez már több volt a kettős örültségénél. Az a rögeszme öt-hatszáz agyban egyszerre szülemlett meg önkényen.

Az örülteknek egy kitűnő orvosa: Ball orvostudor, november havában meglátogatván a Sz. Anna-térbolydát, gyönyörűen leírta a térbolydottság befolyásának engedni hajlandó

Sokat do'gozott, és igen sok szépet nyujtott már is, de ez még nem annyi, hogy le-számoljunk vele, s hogy kész életrajzot adjunk róla.

Nyitva kell hagynunk még fölötté az aktákat; az ő életrajzába még igen sok fényes sor fog jönni, mert hiszen még java erejében van. Szeretettelémője neje Buda házy Vilma a asszony, ki mellett teljesen boldogan és meglegedetten él, bizonyára megengedi neki, hogy még ezentul is társalogjon a muzsákkal melyek számára oly elismerő tiszteletet vivtak nemcsak szükkörben, hanem az egész országban.

Hajdumegye tavaszi közgyűlése.

— Második nap. —

Május 10.

Veszprémy Gáspár alispán a ma már igen csekély számmal látogatott gyűlést 1/4 óra előtt megnyitja; Kálmán György főjegyző olvassa a tegnapi gyűlés jegyzőkönyvének az alispáni lakásról vonatkozó pontját, melyre nézve határozatot, hogy a 30 as bizottság jelentése a jegyzőkönyvbe bevétessek. Olvastatott azon belügyminiszteri körrendelet, mely alkalmassá teszi a választásról, illetve kinevezéséről intézkedik. Az állandó választmány határozata szerint, e rendelet, a községek előjárásainak megküldetik.

A közlekedési miniszter leirata, Dorog város képviselő testületének, az 1878—1881. évi közmunka váltásának a kinevezési kérvényére felolvastatik, az állandó választmány végzésével mely az alispánt bízta meg az ügybeni intézkedéssel. Dorog város meintegetéséről és indoklását teljesen alaptalannak állítja az alispán. Nagy Miklós polgármester úgy veszi ki a beszédből, hogy az ő polgármesterségére akarják hátrálni e bajt, mit határozottan visszautasít. Veszprémy alispán megnyugtatója a felszólalót, hogy ő ninesz érdekelve, de az ügyre nézve szükségesnek tartaná — tekintve a megyeszerte fentlevő nagy hátrányokat, — hogy határozott intézkedés történjék, s erre nézve ajánlja, hogy a háromszoros váltástól eltekintve csak egy harmadát követelje a megye; így realizálva lenne az úgy s a csak papíron levő óriási összegből legalább 30,000 fortra bízton lehetne számítani. Rázós Gy. szolgabíró ajánlja a leirást, mi helyeseltetett. Kálmán Gv. főjegyző emlékeztet arra, hogy a megye elhatározta, teljes szigorral behajtani június 1-től fogva a váltásdíjakat, kérdi mint egyeztessék össze ez a mostani határozattal? Szinay Gyula főügyész tiltakozik az ily következtetések ellen. Veszprémy alispán jelzi, hogy indítványát mint javaslatot kívánja a miniszterhez felterjeszteni. Szinay főügyész ezuttal Dorogra kéri határozatot. — Osváth Ferenc hasonló értelemben nyilatkozik.

A megye szerinte is nem ajándékozhatik. Ha Dorog kérvénye alaptalan, adassék vissza e kérvény, minden további utasítás nélkül. Alaptalan indoklás alapján e kérelemre nem szavazhat. Nagy László és Nagy Miklós polgármesterek egyhármadra való leirást szorgalmaznak. Cziny Ignác igen igazságosnak találja a leengedést javaslatba hozni a miniszternél, mert bűnök tartaná a szegény népet most sanyargatni a háromszoros váltásdíjért. — Veszprémy alispán felel, hogy itt nincs szó közmunka váltás elengedéséről, itt a bírság leírásáról van említés, mit a miniszterium is helyben hagyott már. A mi a tett indítványt és megbeszélést illeti, kéri levétetni a tárgysorozatról. Dorog kérvényét pedig a polgármester Nagy Miklós vissza veszi, hogy

alapos indokolással beadhassa a közelebbi közgyűlésre. Szinay Károly kéri, hogy mi történik akkor, ha június 1-én a foglalások megkezdődnek? Nagy Miklós, nem tart ettől, — mert nincs mit foglalni. A közgyűlés úgy kívánja a végrehajtást vezetni, hogy csak egyszeres váltásdíj vétessek be most egyelőre. A miniszterium értesítettik, hogy Dorog város, a kérvényt vissza vette.

Olvastatott azon miniszteri leirat, mely a megyei hatóság és a kis építészeti hivatal közötti viszony rendelkezésére vonatkozik. Ennek kidolgozására e bizottság kiküldését hozta javaslatba az állandó választmány.

Sáp község által felállított vám sorompó ügyben érkezett miniszteri leirat s az erre hozott állandó választmányi határozat felolvas-tatott. Ez ügy Földesi lakos bir a sápi határba földet s ezektől nem szedetik a vám, mint a sápiak irataiból kitűnik. — Tudomásul vétetett.

A loavatási bizottság alakítása tárgyában érkezett miniszteri leirat az alispán jelenti, hogy eddig 3 avató bizottság volt, most csak kettő lesz, egy Kabán egy pedig Bősörményben lesz. Kabán az elnök Csapó István lesz, becsülnék az alispán kinevezi a kabai járásba: Sinay Károly, Fischein Ignác és Farkas Albert urakat. Bősörményben elnöke lesz a loavató bizottságnak U. Szabó Mihály, becsülnék Kövér Gábor, Farkas Pál, G. Tóth Mihály. Mindenik bizottságnál egy-egy alatorvos fog működni; Kabán Szalai István, Bősörményben Kun Márton.

Az új loállítás terv életbe léptetése folytán az eljárás e szerint fog eszközölni, míg a tavalyi terv hatályon kívül helyeztetik.

Az egyenes adó felszólamlási bizottságba elnöknek Karap Mór, rendes tagul Uzonyi Imre, póttagnak Orosz Endre választattak meg az állandó bizottság ajánlatára. Olvastatott özv. Mailát György né választása, a megye részvetet nyilatkozatára. Tudomásul vétetett.

Sárosmege átírata az amari-kai kivándorlások megakadályozása tárgyában tudomásul vétetett.

Sárosmege átírata a vagyonatlan foglyok elemezési költségeinek mikénti fedezése tárgyában helyeseltetett.

Mozsony megye átírata a névmagyarosítás tárgyában. Veszprém megyének a történelmi emlék-csarnok emelése tárgyában helyeseltetett. A bukovinai magyarok betelepítése iránt érkezett átiratok pártoltattak.

A képzőművészetek állapotáról, a megye területéről kért jelentés nem adható, miután ilyen irányú működés a megyében nincs folyamatban.

Az országos színész-egyesület kérvénye, hogy alapítanak léjjen be a megye, nem teljesíthető, de a gyűjtés részére elhatározattak. A vasárnapi munkaszünet iránti szabályzat készítésével megbízott bizottság jelenti, hogy a törvényhozás foglalkozik már ezzel, így fölsőleges intézkednie, — tudomásul vétetett.

A korcsmai hitel tárgyában kiküldött bizottság jelentése, mely a hitel maximumát 2 forintban állapítja meg, tudomásul vétetett.

Dr. Szepesházy István és dr. Nagy Lajos orvosok oklevele meghirdetettnek. Olvastatott a h.-bősörményi közbirtokosság megalakításáról szóló főjegyzői jelentésre tett állandó választmányi határozat. Az 50 §-t

törölni kívánja a választmány. S o m o s s y Béla ellene szól s kéri a §. bnhagyását. Szinay Gyula, kihagyani kívánja mi is elfogadtatott. — Az egész szabályzat, tudomásul vétetett a miniszteriumhoz felterjesztettik.

Nádudvar községében Molnár Sámuel pénztárnok lemondott volt állásáról, de a község kérésére hajlandó tovább is viselni e tisztséget, ha egy segéd alkalmaztatik 150 frt fizetéssel mellé ő jelölje ki s a község megválasztaná. Osváth F. ez ellen fel-bebuzást nyujtott be. A szolgabíró kiküldetik, megvizsgálni: hogy van-e szükség erre a segédpénztárnoki állásra s ha igen, kell-e fizetése miatt községi pótdát vetni?

Fekete Lajos biz. tag halála tudomásul vétetett, helyette Nagy Gáspár hivatott be. Tudomásul vétetett a nánási orvosok megválasztása.

Nánás város, éjjeli őrzésre 6 egyént fogadott fel, husz-husz frtért — Tudomásul vétetett.

A nánási közbirtokosság részéről a tiszaszab. pénztárnoknak fizetésébe 100 frt adattott, helyben hagyattott.

Nánás város a községi bizottsági ügyek elintézését a polgármestertől elvette s 200 frt fizetéssel kéri egyénre bízta. — Helyben hagyattott.

Nánás részére decemberben 325 ezer frt kölcsön felvételét engedélyezte a megyei bizottság s most is fentartja azt a betervezett fellebbezés ellenére. A földhitelintézetelt kötött szerződés is helyben hagyattik.

Nánás város 1883-ik évi költség előirányzata 13451 frtnál több hiány jóváhagyott.

Csiha Márton Nánásun rendőr kapitánya lett megválasztva, de választása ellen fellebbezés nyujtott be, mi vissza lett utasítva.

Földes község a segéd-jegyző fizetését 100 frttal emelte, a mi elfogadtatott.

Sámson községek a jegyzői fizetést 100 frttal emelte, a mi helyben hagyattott.

Szovát, Földes és P-Ladányi községek tanácskozási ügyrende tudomásul vétetett.

A dorogi mezőrendőr választás ellen fellebbezés adott be, miután általános szótöbbséget a megválasztott nem kapott, új választás rendeltek el a két legtöbb szavazatot kapott egyén közt.

Nánás és Dorog városok jelentése a jótékony czélú pénzek kezeléséről tudomásul vétetett.

M.-Pécs községek kéri hogy a debreczeni járásbíróshoz csatoltassék a derecskei helyett. Pártolólág terjesztették a miniszteriumhoz.

Sámson községében gyógytár felállítását az egészségügyi bizottság nem véleményezi. Helyeseltetett.

A gőz és gazdasági gépek körül dolgozók megóvása tárgyában készített szabályrendelet; elfogadtatott s a miniszteriumhoz fel-tetett.

Szoboszló város szabályrendeletei, az alispánnak adatnak ki.

Egy órák a gyűlés be lett fejezve, folytatása délutánra kitűzvetén.

Hajdumegye gazdasági egyesületének választmányi gyűlése.

Hajdumegye gazdasági egyesülete, f. hó 9-én tartotta első választmányi ülését a 20-ik választmányi tag részvétele mellett Zichy Géza gróf elnöklete alatt.

Az ülés tárgyai voltak: a titkár egész részletességgel szerkesztett jelentése az egylet állásáról és működéséről, mely szerint az egyletnek az 1882. évi decz. 18-án lett meg-

— Mi van az ész és a butaság között? Ennek a vastagsága, ni!

S ez a vastagság még vékonyabb a jól s kellőleg jellemzett örülteknél és ezen káprándós, ördögös, hóbortos, izgága, különcz, nemi s revézős szerencsétlenségű, kiket dr. Luys tett kimerítő tanulmánya tárgyaivá.

Oh, a revédezők! Vannak ezek mindenütt; szalonokban, utcákban, színházakban, népgyűléseken, mindenütt! Révedez az az iszákos is, a ki megáll minden utjába akadt korcsma előtt: — „Bemegyek! — Nem megyek! S a ki mindig csak megis ezt tenné, de amaz teszi. Révedez az is, a ki úres térre, utcára nem megy ki (agoraphobio.) Révedez az is, a ki azt hiszi, mihelyt egy percze rázárják az ajtót, hogy fogoly (claustrophobio.) Ilyenek azon szerencsétlenségű is, a kiket kórtani gyótrelem kényszerít arra, hogy szünet nélkül beszéljenek, beszéljenek, még ha nem akarnak is; vagy a kik meg-haragusznak azokra is, a kiket legjobban tisztelnek, becsülnék.

Egy hölgy — így beszél el Itard az „Archives de médecine”-ben — midőn barátait fogadja, így kiált rájuk: „Hölgyek! Vadállatok! Czudarok!” Veje így szölt tovább a jól tartott barátokhoz: „Anyósom kéri önöket, hogy tessenek helyet foglalni!”

De szívemnek a fáj legjobban, hogy az örültség, magában véve nem egyéb néha az éreny tulságba vitelénél. Ha nem gonosz és nemtelen az elme-hóbort, ugy fenséges az s szinte könyeket facsar szemünkbe. Ismertem kettőt, kiknek egyike ájtatos-ságában, a másika pedig szerelemkörben tébolyodott meg. Ez szegény hegedős egy kisebb rendű színházban. Valami gazdag fiatal leányba lett szerelmes; a színházban látta meg először egy este. Bemutatta magát a fiatal hölgy szüleinek s elbeszélte élete történetét. Igazi hős ez. Bazeillesben, hol miut 18 éves önkényes,

alakul-mát és rég-lyen a-gazdak-erdekl-erzett-ságának-gazdasá-alkítás-fel hely-tagadta-való kil-sem any-azonban-jelenség-Na-nem a k-lami ue-gyarapít-jen a k-közönség-gazdona-nyes tar-létünk-sokkal-karolja-mert da-öket, m-hetetésé-melyet a-talau va-igazán h-fogja.

A tette első a menny-sági vető-czeljából.

Az sek után-tályokat, követke-zési szak-alispán U-Lipova-pézet —mán. 4. A-hészet és r-e n e z y

Végt-séges, m-e-gyere kite-rendezése, állatok, —kanok, to-eszközök k-Meg-állithatjuk, közgazdasá-Biztosít m-hazafias b-Debreczen

A vár-Sim on f-megnyitván, megye főisp-szembaja m-a biz. gyűl-lésnek a be-Sim on f-ványozza, s-meggyilkolt-vileg fejezz-léssel el is-Olvast

csodákat m-Azután egy-fulástól. Im-bársony páf-san látott ö-Megkérte k-van. Ötven-A szőlők vi-megtebolyod-S ott olyan-csak ezt ha-tem, bizony-tanítgatja a-Regényhős l-feje. Elzártá-Amaz-örült meg. Ö-kis koldus g-szedőket, élv-kácsnéjának, kolná a hely-nem részesn-Gyógyíthatat

Hány h-volt örült! Dr. Las-elő híres fér-— Ö? Hány o-nagy dolgoka-hogy a c-hátrama-nak örül-mas lököl-megadja az-kénytelen elis-nyezöz a pol-ban s egyike a-az emberiségé

Az örült-kételkedem be-menek s ezek-inkább felni.

